

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3263/2018. (VII. 20.) AB HATÁROZATA

a Kúria Bfv.I.704/2015/9. számú végzése megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Pokol Béla és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Bfv.I.704/2015/9. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó (Ambrusné Salap Szilvia) – saját ügyében személyesen eljárva – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítvány a Kúria Bfv.I.704/2015/9. számú végzése, a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.323/2014/7. számú végzése, valamint a Tiszaújvárosi Járásbíróság 8.B.226/2012/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [3] 2. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2011. szeptember 21-én a Facebook közösségi portálon a saját fiókjához tartozó üzenőfalán „a mezőcsáti klán” címmel olyan bejegyzést írt, mely Mezőcsát Önkormányzatának jegyzőjét (a továbbiakban: sértett) bírálta. A bejegyzést a következő mondatokkal zárta: „rasszizmus, diszkrimináció van, és nekünk lakosoknak ehhez még jó pofát is kell vágni. Kérem, hogy sújtsanak le már erre a rasszista képviselő testületre és jegyzőnőre” (a továbbiakban: 1. tényállási pont).
- [4] Az indítványozó 2012. július 12-én 22 óra 35 perckor a Facebook internetes közösségi oldalon a saját fiókjához tartozó üzenőfalán a sértett jegyzői munkakörének ellátásával kapcsolatos bejegyzést írt. Ebben kijelentette: „[e]zeket én súlyos hibának tartom, számomra olyan mintha adócsalók lennének, és ennek részese a helyi jegyző is.” Ezen túlmenően azt is állította a sértettől, hogy „a roma származású embereket megkülönböztetésben, hátrányos helyzetbe hozza.” Emiatt felszólította a jegyzőt, hogy „aki sorozatos jogtalanságok részese, az ne legyen a törvény betartója!” (a továbbiakban: 2. tényállási pont).
- [5] Az indítványozó 2012. november 5-én részt vett a Mezőcsát Város Önkormányzatának képviselő-testülete által tartott közmeghallgatáson. Az eseményen részt vett a sértett is mint az önkormányzat jegyzője, továbbá a képviselő-testület, valamint mezőcsáti lakosok, összesen mintegy nyolcvan személy. Az indítványozó a közmeghallgatás keretében felszólalt, és a jelenlévők előtt kijelentette, hogy „a jegyző kétszer is feljelentette őt, és a rendőrségen hamis tanúvallomást tett” (a továbbiakban: 3. tényállási pont).
- [6] A Tiszaújvárosi Járásbíróság 2013. november 13-án kelt 8.B.226/2012/22. számú ítéletével az indítványozót a 2. tényállási pont alapján becsületsértés vétsége [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 180. § (1) bekezdés a) pont], valamint az ítélet 1. és 3. tényállási pontjai alapján folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétsége [rég. Btk. 179. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt halmazati büntetésül 200 000 Ft pénzbüntetésre ítélte.

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletét a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2014. szeptember 16-án jogerőre emelkedett 2.Bf.323/2014/7. számú végzésével helybenhagyta.
- [8] A Kúria 2015. november 3-án kelt Bfv.I.704/2015/9. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét és a másodfokú bíróság végzését hatályában fenntartotta.
- [9] A Kúria végzésének indoklásában – többek között – rögzítette azt, hogy az 1. tényállási pontban írt cselekmény minősítése téves, mert a következetes ítélkezési gyakorlat szerint az általános jellegű utalások nem tekinthetők tényállításnak, így nem a rágalmazás, hanem a becsületsértés vétségének a megállapítására lehetnek alkalmasak. Ennek következtében az 1. és 2. tényállási pontban foglalt kijelentések becsületsértés vétségének minősülnek, így ezen cselekmények tekintetében valóságbizonyításnak nincs helye.
- [10] A Kúria megállapította továbbá, hogy bár a 3. tényállási pontban szereplő kijelentés tényállításnak tekinthető, ez esetben sincs helye a valóság bizonyításának, mivel nem állapítható meg, hogy a konkrét helyzetben a terhelt által hivatkozottakat a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokolta volna. A végzés szerint az elhangzottak kizárólag a terhelt és a sértett viszonylatában, nem pedig Mezőcsát közelete szempontjából bírnak jelentőséggel, így közérdekű információnak semmiképpen sem tekinthetők, és a közmeghallgatáson történő elhangzásukat jogos magánérdek sem indokolta.
- [11] A Kúria a felülvizsgálati indítványnak a szabad véleménynyilvánításra hivatkozó érvelésére reagálva kifejtette, hogy bár a közéleti szereplőkkel szemben megfogalmazott kritika a szabad véleménynyilvánítás körébe tartozik, ez nem jelent felhatalmazást az indokolatlan, gyalázkodó, sértő kifejezések parttalan használatára. A Kúria szerint a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban foglalt elvek nem értelmezhetők úgy, hogy a közszereplők nem részesülhetnek büntetőjogi védelemben a közszereplésükkel összefüggésben nem álló (magánéleti, szakmai stb.) körben tett, a becsület csorbítására alkalmas valótlan tényállításokkal stb. szemben.
- [12] 3. Az indítványozó álláspontja szerint ezek a bírósági határozatok megsértették az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1), (2) és (4) bekezdések szerinti jogait. Ezen túlmenően az alaptörvényi rendelkezés megjelölése nélkül az indítványozó hivatkozik a „kettős eljárás”, vagyis a kétszeres eljárás tilalmára (*ne bis in idem*), a védelemhez való jog és a jogorvoslathoz való jog megsértésére is.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a sérelmét abban látja, hogy az ellene folyó büntetőeljárás során a bíróság nem volt pártatlan, és az iktatószámok következtelen alkalmazásával ugyanazon ügyben „kettős eljárást” folytatott, továbbá ezen eljárásokról őt tévesen tájékoztatta, valamint az azokhoz kapcsolódó bizonyítási indítványait elutasította és megfelelő indokolást sem fűzött hozzá.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vélelmét a bíróság azzal sértette meg, hogy az igazságügyi szakértők véleményét félreértelmezte és elmarasztaló döntést hozott.
- [15] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott határozatok az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítás szabadságát sértik, mert az indítványozó egy közszereplővel, a jegyzőnővel szemben, közérdekből gyakorolt bírálatot. Az első és a másodfokú bíróság azonban nem engedélyezte az ítéleti tényállási pontok tekintetében – különösen az elsőfokú bíróság ítéletének 3. tényállási pontja vonatkozásában – a valóság bizonyítását. Az indítvány arra is hivatkozik, hogy a Legfőbb Ügyészségnek a felülvizsgálati eljárásban benyújtott írásbeli észrevétele szerint az elsőfokú bíróság ítéletének 1. tényállási pontjában szereplő „rasszista” szó értékítéletnek minősül. A bírói gyakorlat szerint az általános jellegű utalások nem tekinthetők tényállításnak, ezért nem kell bizonyítani azok valóságtartalmát sem. Az indítványozó szerint, mivel ez a közlés értékítéletnek minősül, így egy közszereplővel szembeni megfogalmazása nem bűncselekmény és az elsőfokú bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikkének (4) bekezdésében foglalt jogát megsértette azzal, hogy ezt a cselekményét bűncselekménynek minősítette.
- [16] Az indítványozó hivatkozik a 36/1994. (VI. 24.), valamint a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatokra, amelyekben az Alkotmánybíróság a közhatalmat gyakorlók, illetve a közéleti szereplők irányában gyakorolható véleménynyilvánítás elveit rögzítette. Az indítványozó utal az Emberi Jogok Európai Bíróságának közhatalmat gyakorló személyekre vonatkozó véleménynyilvánítás védelmével összefüggő gyakorlatára is [*Dichand és társai kontra Ausztria* [GC], (29271/95), 2002. május 26, *Incal kontra Törökország*, (22678/93), 1998. június 9.]
- [17] Az indítványozó kéri továbbá a jogerős ügydöntő határozat végrehajtásának a felfüggesztését.
- [18] Az indítványozó 2016. január 18-án kelt beadványával – az Alkotmánybíróság felhívására – kiegészítette az indítványát és pontosítva megismételte az alkotmányjogi panaszban foglalt kifogásait.

II.

[19] Az Alkotmánybíróság eljárása során az alábbi rendelkezéseket vette figyelembe.

[20] 1. Az Alaptörvény releváns rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

[...]

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam jog szerint nem volt bűncselekmény.

[...]

(6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[21] 2. A régi Btk. vonatkozó rendelkezései:

„Rágalmazás

179. § (1) Aki valakiről, más előtt, a becsület csorbítására alkalmas tényt állít vagy híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmazást

a) aljas indokból vagy célból,

b) nagy nyilvánosság előtt,

c) jelentős érdeksérelmet okozva követik el.”

„Becsületsértés

180. § (1) Aki a 179. § esetén kívül mással szemben

a) a sértett munkakörének ellátásával, köz megbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben,

b) nagy nyilvánosság előtt

a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a becsületsértést tettelesen követi el.”

„A valóság bizonyítása

182. § (1) A 179. §-ban [...] meghatározott bűncselekmények miatt nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valóban bizonyul.

(2) A valóság bizonyításának akkor van helye, ha a tény állítását, híresztelését, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használatát a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokolta.”

III.

- [22] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az annak befogadására irányuló eljárást.
- [23] 1. Az Alkotmánybíróság a befogadás során megállapította, hogy a panasz a következő indítványi elemek tekintetében nem tesz eleget az Abtv. 27. §-ban, továbbá az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, valamint az Abtv. 29. §-ban foglalt egyes feltételeknek.
- [24] Az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése körében a pártatlanság követelményének megsértése, valamint a XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság védelme és az alaptörvényi cikk megjelölése nélkül hivatkozott kétszeres eljárás tilalma (*ne bis in idem* elve) [XXVIII. cikk (6) bekezdés], továbbá a jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk (7) bekezdés] megsértése tekintetében. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya [pl: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [25] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárásokra vonatkozik, így az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági határozatok között a jelen ügyben nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítványrész érdemi vizsgálatának akadálya [3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [26] Az indítványozó által a tisztességes eljáráshoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelme tekintetében felhozott kifogások – különös tekintettel az indokolási kötelezettségre – a lefolytatott bírósági eljárás szakjogi vonatkozású kritikáját tartalmazzák (iktatószámok következetlen alkalmazása, téves tájékoztatás, bizonyítási indítványok mellőzése, ezekkel összefüggő bírói indokolás hiányosságai). Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi kérdésre utaló indokok hiányában – nem vizsgálja azt, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és a megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy azt, hogy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]]. Az Alkotmánybíróság szerint megállapítható, hogy az eljáró bíróságok a határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. Mindezek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítványozó által közölt kifogásokat az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta.
- [27] 2. Az Alkotmánybíróság a befogadási eljárás során megállapította, hogy az indítványnak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (4) bekezdésére vonatkozó része megfelel az Abtv.-ben foglalt követelményeknek, ezért az alkotmányjogi panaszt befogadta.
- [28] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt azért fogadta be, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vetette fel az, hogy az alapul szolgáló ügyben a véleménynyilvánításhoz való jog védelmének alkotmányos szempontjait az eljáró bíróságok megfelelően vették-e figyelembe az érdemi döntés meghozatala során.

IV.

- [29] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint megalapozott.
- [30] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [32] 2. Az Alkotmánybíróság joggyakorlatának fontos területét alkotják azok a döntései, amelyekben már több alkalommal is foglalkozott a közéleti szereplőket érintő véleménynyilvánítás megítélésének alkotmányossági szempontjaival. A szólásszabadság jogára általánosan irányadó tételek kidolgozásán túl az Alkotmánybíróság a kérdéskör büntetőjogi vonatkozásaival is nemegyszer foglalkozott már, ami arra is lehetőséget nyújtott számára, hogy saját értelmezését is pontosítsa, fejlessze. Az alkotmányossági követelmények megerősítését egyfelől, pontosítását és fejlesztését másfelől különösen igényelte az, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény és annak módosításainak hatálybalépésével új alkotmányszöveg alapján kellett döntenie értelmezésének sarokpontjairól. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének értelmezése körében az alkotmányjogi panaszra tekintettel az alábbiakat kell kiemelni.
- [33] A jelen ügyben eljáró bíróságok által figyelembe vett 36/1994. (VI. 24.) AB határozat nemcsak általánosságban mondta ki a közhatalmat gyakorló személyeknek és a közszereplő politikusoknak az őket érő bírálattal szembeni fokozott tűrési kötelezettségét, hanem az értékítéletek büntethetősége kapcsán rendelkező részben rögzítette, hogy „[a] hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas – e minőségére tekintettel tett – értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető”. Ugyanez a határozat a tényállítások körében pedig arról rendelkezett, hogy a kifejezés használata ez esetben „csak akkor büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint – az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel – elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta” [ABH 1994, 219].
- [34] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, különösen pedig annak negyedik módosításával hatályba lépett szövege alapján ezeket a tételeket az alábbiak szerint megerősítette, ugyanakkor tovább is fejlesztette.
- [35] A 7/2014. (III. 7.) AB határozat még a büntetőjoginál enyhébb szankciókkal fenyegető polgári jogi szabályok alkotmányossága körében is hangsúlyozta, hogy „a közügyekkel összefüggésben megfogalmazott, közhatalmat gyakorló személyre vagy közszereplő politikusra vonatkozó, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás fősabály szerint polgári jogi felelősségre vonásnak sem lehet alapja”. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a szólásszabadság e körben sem korlátlan. Egyrészt a „közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti”. Másrészt meg kell hajolnia a szólásszabadságnak az emberi méltóság előtt akkor is, amikor a megfogalmazott vélemény nem pusztán nevesített személyiségi jogokat sért, hanem – az érintett személy ember mivoltának semmibevevételével – az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik (Indokolás [61]–[62]).
- [36] Ezzel összhangban határozta meg az Alkotmánybíróság a közéleti szereplőket illető bírálat büntetőjogi megítélésének alkotmányossági szempontjait a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban. Az Alkotmánybíróság a „közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében” újfent hangsúlyozta az értékítéletet kifejező véleménynyilvánítások különösen erős védelmét, amely a túlzást vagy provokációt magukban foglaló kifejezésekre is kiterjed. Emellett az Alkotmánybíróság a szólásszabadság határaitól mondottakat is megerősítette: a közszereplőt érintően gyakorolt véleményszabadság sem nyújt már védelmet a magán- vagy családi élettel kapcsolatos öncélú kifejezések használatára, továbbá „nem

védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsméréseben öltének testet” (Indokolás [40]).

- [37] A közelmúltban a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat is a fenti alapvetéseket érvényesítve döntött büntetőítélet alkotmányosságáról. Az Alkotmánybíróság a mérlegelés alkotmányossági követelményeit akként foglalta össze, hogy először az adott közlésnek a közügyek vitájához való tartozásáról kell dönten, majd a kijelentés értékítélet vagy tényállítás jellegéről kell állást foglalni, és az értékítéletek körében ezt követően azt kell megítélni, hogy a véleménynyilvánítás az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérést valósította-e meg. A közügyek megvitatása során kifejtett értékítélet határa ugyanis az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának a sérelme, vagyis az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérése (Indokolás [30]–[33]). Az Alkotmánybíróság mindemellett azt is hangsúlyozta, hogy ő maga a bírói mérlegeléshez szükséges alkotmányos szempontrendszer jelöli ki, míg az így megállapított kereteket – az előttük fekvő ügyekben felmerülő konkrét megnyilvánulások értékelésével és minősítésével – már a bíróságok töltik ki tartalommal (Indokolás [34]).
- [38] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés a vád tárgyává tett cselekményeket ezzel az alkotmányos szempontrendszerrel összhangban értékelte-e. Általában a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak megítélése, hogy a konkrét ügyben a véleményt közlő személy átlépte-e a védett véleménynyilvánítás határát {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [35]–[36]}. Az olyan esetekben azonban, amikor ez a bírói mérlegelés nincs összhangban a lefektetett alkotmányos keretekkel, az Alkotmánybíróság feladata az, hogy erre felhívja az érintett bíróságok figyelmét.
- [39] 3.1. Az 1. és 2. tényállási pontokat a Kúria – részben elfogadva, részben felülbírálván az első- és másodfokú ítéletet – a közügyek vitájának körébe tartozó értékítéletnek minősítette. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e minősítést a Kúria a releváns alkotmányossági szempontokkal összhangban hozta meg, azonban az ebből fakadó alkotmányos következményeket már nem vonta le teljes mértékben. Ebben a vonatkozásban a Kúria lényegében az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt megállapítást erősítette meg, amely szerint a vizsgált kifejezések „a bírálathoz elengedhetetlenül nem szükségesek, már a becsületérzést sértik” (elsőfokú ítélet, 6. oldal 1. bekezdés).
- [40] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt szólásszabadság határainak – kiváltképp büntetőjogi korlátozásának – értelmezése során azonban az Alkotmánybíróság a „becsületérzés sérelméről” szigorúbb mércét határozott meg. A korábbi gyakorlaton alapuló, azt az Alaptörvény alapján továbbfejlesztő értelmezés szerint a közügyek vitájában a közhatalom gyakorlóját vagy közszereplő politikust érintő bírálat, értékítélet főszabály szerint nem lehet alapja jogi felelősségre vonásnak. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határát e körben azok a közlések lépik csak át, amelyek az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütköznek, azaz a méltóságnak az emberi mivolt lényegét jogilag megragadó tartalmát sértik.
- [41] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a szólásszabadságnak ez a korlátja nem önmagában a véleménynyilvánítás becsmérése vagy gyalázkodó jellegének szab határt, hanem az emberi méltóságnak az emberi mivolt lényegét meghatározó és óvó magját védelmezi. Az emberi méltóságnak ezt a korlátozhatatlan tartományát nem a méltóságból fakadó egyes részjogok (pl. becsület, jóhírnév) minősített, intenzív becsmérése sérti, hanem az, ha a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul. Ilyen jogsértés lehet egyrészt az, ha a megszólaló tagadja, kétségbe vonja az érintett(ek) emberi mivoltát, emberként kezelésének követelményét, másrészt az, ha az emberi természet legbelsőbb köreibe hatol, öncélúan támadva a személyiség és az identitás lényegét alkotó vonásokat. A „becsületérzés” szubjektív kategóriájával szemben ez a jogsértés olyan objektív alapot teremt, amelyre a bíróságok a becsületsértés büntetőjogi értékelésekor is hivatkozhatnak.
- [42] Megjegyzni az Alkotmánybíróság: más természetű az a jelen tényállás által fel nem vetett korlátozás, amely közszereplők esetében sem tűri meg a magán- vagy családi élet indokolatlan háborítását. Ebben az esetben a véleménynyilvánítás valójában nem is tartozik a közügyek vitájához, így nem igényel különleges alkotmányos védelmet.
- [43] 3.2. A 3. tényállási pont bírói értékelésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra, hogy a támadott ítélet indokolásából nem tűnnek ki azok az indokok, amelyek alapján a szóban forgó tényállítás „kizárólag a terhelt és a sértett viszonylatában, nem pedig Mezőcsát közléte szempontjából bír jelentőséggel”,

amiért a valóság bizonyíthatóságának alapjául szolgáló közérdek nem áll fenn. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a közügyek alakítóinak személyiségét, hitelességét érintő megnyilvánulások általában a közügyek vitájának védett körébe tartoznak {vö. pl. 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]}. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés nem ad számot arról, hogy a közmeghallgatáson a helyi közhatalom-gyakorlás szempontjából kiemelkedően fontos szereplőre, a jegyzőre vonatkozó tényállítás milyen szempontok mérlegelésével került ki a közügyek vitájának köréből. Ilyen irányú indokolás nélkül a véleménynyilvánítás büntetőjogi korlátozása szintén nem tekinthető megalapozottnak.

- [44] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát a Kúria felülvizsgálati végzése nem áll összhangban az ügyben szükséges bírói mérlegelés alkotmányossági szempontrendszerével. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette.
- [45] Az Alkotmánybíróság a határozat megsemmisítése miatt nem vizsgálta az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) sérelmére vonatkozó alkotmányossági kifogást.

Budapest, 2018. július 10.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchnerné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [46] 1. Nem értek egyet a határozattal. Álláspontom szerint jelen határozat alkalmat adott volna arra, hogy az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságához kapcsolódó és a büntetőbíróvási gyakorlatot befolyásoló egyes alkotmányos kérdéseket tisztázzon.
- [47] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügy hangsúlyos kérdése, hogy a cselekmény elkövetésének és elbírálásának időpontjában hatályos jogszabályok és az ezeket értelmező alkotmánybíróvási és rendes bírói gyakorlat következtében a közügyekben elhangzó és a közszerelőket érintő becsületsértés és rágalmazás büntetőjogi megítélése gyökeresen megváltozott.
- [48] Az ügyben elbírált cselekményeket az indítványozó 2011. szeptember 21. és 2012. november 5. között követte el. A cselekmények miatt indult büntetőeljárásban az elsőfokú bíróság 2013. november 13-án, a másodfokú bíróság 2014. szeptember 16-án hozott ítéletet, amely utóbbi ezen a napon jogerőssé vált, majd az eljárás a Kúria 2015. november 3-án kelt felülvizsgálati végzésével fejeződött be.
- [49] Az indítványozó cselekményeinek az elkövetése és az elbírálása közötti időszakban hatályba lépett az Alaptörvény és annak a negyedik módosítása, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.), valamint ebben az időszakban születtek az Alkotmánybíróságnak a közügyekben történő véleménynyilvánításra vonatkozó, jelen határozat indokolásában hivatkozott határozatai [7/2014. (III. 7.) AB határozat és 13/2014. (IV. 18.) AB határozat]. Mindezek a változások azt eredményezték, hogy a cselekmény az elkövetés időpontjában irányadó alkotmányos elvek alapján nem minősülhetett bűncselekménynek, míg az elbíráláskor

alkalmazandó alkotmányos megközelítés szerint már a büntetőjogi szankcionálás lehetősége fennállt. Első pillantásra a helyzet egyértelműnek tűnik, ugyanakkor több oknál fogva a kép ettől jóval összetettebb.

- [50] Az indítványozó cselekményeinek elkövetése idején az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás védelme tekintetében azt az elvet érvényesítette, hogy amennyiben a közhatalmat gyakorló személyekkel és intézményekkel, valamint a közszereplő politikusokkal (a továbbiakban együtt: közszereplőkkel) kapcsolatos e minőségükre és közéleti tevékenységükre tekintettel kifejtett vélemény
- értékítéletet tartalmaz, akkor nincs helye büntetőjogi jogkövetkezmény alkalmazásának,
 - tényállítást foglal magába, akkor az elkövető a büntetőjog eszközeivel csak abban az esetben büntethető, ha tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan (szándékosság), illetve annak valótlanágáról azért nem tudott, mert a hivatása vagy a foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint elvárható figyelmet vagy körülményekintést elmulasztotta (gondatlanság) [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219.] Ez utóbbi, gondatlan elkövetői körből az Alkotmánybíróság egy későbbi határozata az országgyűlési képviselőket „kivette» [34/2004. (IX. 28.) AB határozat, ABH 2004., 490]. Ehhez az alkotmányos elvrendszerhez kapcsolódó büntetőbírói gyakorlat azonban a tárgyalta időszakban nem volt egységes. A bíróságok többsége a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban kifejtett elveket érvényesítette, így nem minősült bűncselekménynek a közszereplőkre és közéleti tevékenységükre vonatkozó semmilyen becsületsértő értékítélet [pl. Pécsi Ítéltábla Bhar.II.99/2011/7. számú ítélete, PIT-H-BJ-49., Fővárosi Ítéltábla 5.Bhar.200/2008/5. számú ítélete, illetve 4.Bhar.117/2015/6. számú végzése]. Egyes bíróságok azonban úgy értelmezték az alkotmányos elvárást, hogy a közszereplő közéleti tevékenységére tett becsületsértő értékítélet általában nem büntethető, kivéve, ha a kijelentés öncélú gyalázkodást valósít meg, mert ez a cselekmény már túllépi a védett véleménynyilvánítás határát (pl. BH1995. 6., BH1996. 457, BH1997. 274., BH2001. 99., Szegedi Ítéltábla Bhar.I.103/2012/4. végzése, SZIT-H-BJ-2012-66.).
- [51] Anélkül, hogy a részletek kifejtésébe bocsátkoznék, közbevetőleg meg kell jegyezni, hogy a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat nem egyedi bírósági ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz alapján született, hiszen ebben az időszakban ez a jogorvoslati lehetőség még nem létezett. Ezzel a határozattal az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll keretében – Sólyom László kifejezésével élve – „beleírt” a régi Btk.-ba. A határozatban foglaltakat a jogalkotó azóta sem vezette át a becsületsértés és rágalmozás törvényi tényállásán. Ennek következtében a bírói jogértelmezés ezen tényállások vonatkozásában nagyobb teret kapott.
- [52] Az Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését, azaz 2013. április 1-jét követően az alkotmánybírói gyakorlat a 36/1994. (VI. 24.) AB határozathoz képest több tekintetben megváltozott, amelyet jelen határozat indokolása részletesen bemutat. Ezek az alkotmányos változások azt a büntetőbírói gyakorlatot erősítették, amely a gyalázkodást a véleménynyilvánítás határa átlépésének és bűncselekménynek tekintette (pl. EBH2017. B.11., Indokolás [41]).
- [53] 3. Ezen a ponton merülnek fel azok az alkotmányos kérdések, amelyek megválaszolásával az Alkotmánybíróság jelen határozatának indokolásában segítséget adhatott volna a bíróságok jogértelmezési tevékenységéhez.
- [54] Mivel az indítványozó elmarasztalásának alkotmányos alapját az Alkotmánybíróságnak a közügyekben történő véleménynyilvánításról szóló határozatai képezték, így jelen határozat indokolása adós maradt annak a kérdésnek a megválaszolásával, hogy büntető ügyekben a kérelmező cselekményének elbírálásakor irányadó alkotmánybírói határozatokban szereplő elvek [7/2014. (III. 7.) AB határozat és 13/2014. (IV. 18.) AB határozat] visszamenőleges alkalmazása és a *nullum crimen sine lege* elv hogyan viszonyul egymáshoz.
- [55] Az alkotmányjogi panasz nem a *nullum crimen sine lege* elvére és az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésére alapozza ugyan érvelését, de hangsúlyozza, hogy „az értékítélet alkotmányos jogokat élvez, amelyek értelmében nem lehet büntetőszankciót kiszabni senkire sem ez miatt (sic!)” (indítvány 4. oldal 5. bekezdés). A panasz kereteinek átlépése nélkül tehát az Alkotmánybíróságnak lehetősége lett volna arra, hogy a határozat indokolása erre a körülményre is kitérjen.
- [56] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban rögzítette, hogy az alapjogként megfogalmazott *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elvek nem egyszerűen azt fejezik ki, hogy a bűncselekményt törvényben kell tiltani és törvényben kell büntetéssel fenyegetni, hanem általában azt követelik meg, hogy a büntetőjogi felelősségre vonásnak, az elítélésnek, a megbüntetésnek kell törvényesnek és törvényen alapulónak lennie [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [107], korábban: 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 277, 86., 35/1999. (XI. 26.) AB határozat, ABH 1999, 310.; 32/2008. (III. 12.) AB határozat, ABH 2008, 325, 333.; 1464/B/2007. AB határozat, ABH 2011, 1778, 1789.].

- [57] Az elvet ez a felfogás a jogszabályok normaszövegére szűkíti. Megjegyzem, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága az Emberi Jogok Európai Egyezményének 7. cikkében rögzített *nullum crimen sine lege* elvnek az értelmezése során a „törvény” (*law, droit*) fogalmába beleérti a cselekmény elkövetése idején hatályos „hazai jog egészét”, vagyis a hazai jogszabályokat, egyéb rendelkezéseket és a bírói gyakorlatot is {*Del Rio Prada kontra Spanyolország*, [GC], 2013. október 21, 91. pont, S.W. kontra Egyesült Királyság, 1995. november 22., 35. pont}.
- [58] Álláspontom szerint a *nullum crimen sine lege* elv nemcsak a törvény tételes jogi szövegére, hanem az annak értelmezésére szolgáló bírói gyakorlatra is támaszkodik, vagyis annak megállapításakor, hogy egy adott időpontban a cselekmény megítélésére milyen szabályok vonatkoznak, az akkor hatályos törvényi rendelkezéseken kívül a törvény értelmezéséhez kapcsolódó alkotmánybírói és bírói gyakorlatot is figyelembe kell venni.
- [59] A másik gondolkör az alkotmánybírói döntések „visszamenőleges” alkalmazása. Az Alkotmánybírói felfogása szerint az általa adott értelmezés a jogszabály szövegében eredetileg is benne rejlik, csak adott esetben az eljáró bíróság nem ismerte fel, így ebben a tekintetben visszamenőleges alkalmazásról nem beszélhetünk. A rágalmozás és a becsületsértés törvényi tényállása lényegileg nem változott, csak az Alaptörvény szólásszabadságra vonatkozó rendelkezései és az Alkotmánybírói képviselnek eltérő álláspontot a védett véleménynyilvánítás vonatkozásában.
- [60] Jelen büntető ügyben tehát az a helyzet állt elő, hogy olyan szabályok alkalmazását kérjük számon az elkövetőn, valamint a vele szemben eljáró hatóságon és bíróságon, amelyek az elkövetéshez képest egy későbbi jogszabályon és egy később megszületett alkotmánybírói értelmezés eredményeként váltak ismertté. Büntetőügyekben az alkotmánybírói határozatok ilyen jellegű, „visszamenőleges” alkalmazása álláspontom szerint a *nullum crimen sine lege* elvet és azon keresztül a jogbiztonságot is sérti. Ezt az ellentmondást azonban az Alkotmánybírói jelen határozatban elmulasztotta tisztázni.
- [61] A *nullum crimen sine lege* elvének másik vonzata az enyhébb büntető törvényi szabályok alkalmazásának kötelezettsége. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében rejlő visszaható hatályú büntetőjogi jogalkotás tilalmát a büntető törvénykönyv időbeli hatályáról szóló rendelkezések közvetítik, amelyek e tilalom mellett az enyhébb büntető törvényi szabályok visszaható hatályú alkalmazását is előírják [rég. Btk. 2. § és a Btk. 2. § (1)–(3) bekezdés].
- [62] Jelen ügy arra az ellentmondásra mutat rá, hogy mivel a jogalkotó nem tette a törvényi tényállás részévé a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban megfogalmazott „büntethetőséget kizáró körülményt”, így a szigorúbb követelményt tartalmazó elbíráláskori alkotmánybírói határozatok alkalmazása folytán megsérült az enyhébb büntető törvény alkalmazásának elve is.
- [63] Álláspontomat összegezve a határozatban az érvelés gerincét a *nullum crimen sine lege* elvnek és a bemutatott problémák megválaszolásának kellett volna képeznie, ezért nem értek egyet a határozat érvrendszerével és az ennek következtében megszületett döntéssel sem.

Budapest, 2018. július 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

- [64] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2018. július 10.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [65] Nem tudtam támogatni a többségi határozatot, mert az indítvánnyal támadott bírói döntés megsemmisítését úgy rendelte el, hogy az a megítélésem szerint az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésébe foglalt, véleménynyilvánítási szabadság korlátjának helytelen értelmezésén alapszik. Az Alaptörvény negyedik módosítása ugyanis beiktatta e szabadságjog korlátjaként az emberi méltóság sérthetlenségét: „[a] véleménynyilvánítási szabadságának gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának megsértésére.” [IX. cikk (4) bekezdés].

Az emberi méltóság sérthetetlenségének követelménye a Felvilágosodás küzdelmeiben az 1700-as évek végén a korábbi állapotok egyes embert megalázó büntetéseivel és szokásjogi normáival szemben mondta ki, hogy az egyes ember teste és személye sérthetetlen. A megalázó kalodába zárások, korbácsolások és a mindennapi élet viszonyaiban a megalázó érintkezési szokásokat joggá emelő normák nem férnek össze az ember méltóságával. Azóta ez az európai civilizációban felnőtt emberek számára magától értetődővé vált, és többé-kevésbé közmegegyezést lehet azon a téren megállapítani, hogy mi az, ami megalázó, és ami így beleütközik az emberi méltóság sérthetetlenségébe.

- [66] Ezzel párhuzamosan ugyanakkor a morálfilozófiai diskurzusokban absztraktabb megfogalmazások is létrejöttek, és itt az emberi lényeggel vagy más absztrakt formulával azonosították az emberi méltóságot, és ezzel elszakították a megaláztatás tilalmának közemberek számára is jól azonosítható tartalmától. Ezt a morálfilozófusok körében elterjedt eszmei irányt választották a német alkotmánybírók az 1950-es években, és hatásukra később több alkotmánybíró is – így a '90-es évekbeli magyar alkotmánybírói többség is – ezen az úton haladt. Az emberi lényeggel azonosított, morálfilozófiai emberi méltóság felfogás azonban a megaláztatás tilalmától elszakítva elveszti értelmi kontúrjait, és csak a mindenkor értelmező tudja azonosítani valamelyik morálfilozófiára alapozva, hogy mi az, ami megítélése szerint az emberi lényeghez tartozik, és amelynek érintése így sérelemként fogalmazható meg. Így jött létre e kitágított és így parttalaná tett fogalomból a '90-es évek hazai alkotmánybírói gyakorlatában (szintén a németből átvéve) az emberi méltóságból levezetett „általános cselekvési szabadság” anyajoga, melyből aztán egy sor további alkotmányos jogot olvasztott ki az akkori alkotmánybírói többség. Ez alkotta aztán a sokat vitatott „láthatatlan alkotmány” tartalmát, mely az írott alkotmány helyére lépve kezdte betölteni a tényleges, az „igazi” alkotmány szerepét. Mivel azonban az alkotmánybírók és bíróságuk az alkotmány védelmére vannak rendelve, és nem ennek lecserélésére, így a kritikák hatására a későbbi alkotmánybírói többség az ezredforduló éveitől egyre inkább a háttérbe tolta a láthatatlan alkotmány formuláit, és ezzel az emberi méltóság kitágított felfogásából létrehozott „anyajogok” és belőlük kiolvasztott jogok is kezdtek eltűnni az alkotmánybírói érvelésekből. Különösen jellemzővé vált ez a 2012 utáni években, amikor az Alaptörvény és az ezt védő, kibővített alkotmánybírói többség kezdte meghatározni az alkotmánybíráskodást.
- [67] Ezt kell szem előtt tartani, amikor most a véleménynyilvánítási szabadság korlátjaként beiktatott emberi méltóság sérthetetlensége felé fordulunk. A mostani többségi határozat követi a '90-es években a láthatatlan alkotmány keretében létrejött kitágított értelmezést, és az emberi lényegként felfogva ez két irányban is elszakítja az emberi méltóság fogalmát a megaláztatás tilalmától. Egyrészt bármit bele lehet így érteni, amit az egyes értelmező az emberi lényeggel érintkezőként azonosít, de másrészt le is szűkíti a tartalmát, mert lehet ugyan valami megalázó, de az emberi lényeg szempontjából közömbös, és akkor ez nem szankcionálható. Így míg a legtöbb esetben a láthatatlan alkotmány alapformulájaként használt emberi méltóság az aktivista alkotmánybíráskodás krédójaként működött, addig a véleménynyilvánítási szabadság korlátjaként kifejezetten passzívista, engedő jelleget kapott ebben az értelmezésben. Ebben a határozatban is ez tette lehetővé, hogy a többségi határozat helyt adjon az indítványozó kérelmének, és megsemmisítse a megalázó kifejezések használata miatt nagyon is megalapozott bírói döntést, amit én nem tudtam elfogadni. A vitatott értelmezés kritikájaként még azt is hozzá lehet tenni, hogy a IX. cikkben foglalt szabadságjog esetében az egyes embert megillető emberi méltóság mellett a nemzeti, vallási stb. közösségek méltóságát is a véleménynyilvánítási szabadság korlátjaként említve – szintén az Alaptörvény negyedik módosításaként beiktatva – nyilvánvaló, hogy a gyalázkodás és a megalázás ellen védi ezt. Így a kiáltó ellentét a két értelmezés között – absztrakt emberi lényeg védelme, illetve megalázás elleni védelem – különösen nyilvánvaló.
- [68] Különvéleményemben tehát javaslom, hogy a jövőben az Alkotmánybírók tartsa meg az eddigiekben már többirányúan gyakorolt eltérését a korábbi alkotmánybírói többség láthatatlan alkotmányának értelmezésétől, és a véleménynyilvánítási szabadság korlátjaként az emberi méltóság sérthetetlenségét mint a megalázás tilalmát értelmezze. Ebből következik az is, hogy az emberi méltóság sérthetetlensége mint korlát a véleménynyilvánítási szabadság előtt az Alaptörvény negyedik módosítása óta nem teszi lehetővé a közszereplők olyan fokú eltávolítását az azon túli körtől a védelem szempontjából, mint ahogy azt a '90-es években kialakult alkotmánybírói gyakorlat deklarálta. Azzal, hogy az alkotmányozó intenzívebbé tette az emberi méltóság sérthetetlenségének védelmét a véleménynyilvánítás terén, új mércét húzott a közszereplők vonatkozásában is.

Gyalázkodni vagy megalázó kijelentésekkel sérteni emberi méltóságukat a nyilvánosság előtt ugyanúgy alaptörvény-ellenes, mint ahogy az összes többi ember vonatkozásában is.

Budapest, 2018. július 10.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3391/2015.

• • •